

09 februari

‘ONZE VADER DIE IN DE HEMELEN ZIJT’

Lukas 15, vers 11 t/m 32

Gemeente van Christus, even een vraag aan de jongeren: gebeurt het wel eens bij jullie thuis als je iets doet of zegt waar je vader of moeder het helemaal niet mee eens zijn, dat ze dan tegen je zeggen: ‘dat hoefde ik bij mijn vader of moeder vroeger niet te doen!’ ... Ik geef je een tip: ‘ga op zo’n moment niet met je ouders hierover in discussie’. Maar weet je: waarschijnlijk hebben de ouders van jouw ouders dat ook tegen hen gezegd hoor: ‘dat hoefde ik bij mijn ouders niet te doen, want dan...’. Hoe ouders nu zijn, is anders dan vroeger, maar het is ook weer anders dan daarvoor. En dat maakt een preek over ‘onze Vader in de hemel’ best lastig. Daar wil ik eerst even iets over zeggen, voordat wij verder gaan.

Allereerst heeft natuurlijk ieder van ons een eigen beeld van wat een ‘vader’ is. Sommige van ons hebben warme gevoelens bij hun vader. Zij denken aan de liefde die zij van hun vader hebben gehad, de geborgenheid die zij hebben ervaren, of dat hun vader voor hen opkwam als ze met anderen in de problemen waren gekomen. Anderen hebben heel andere gevoelens bij het woord ‘vader’. Omdat hun vader zo veeleisend was en bijna nooit complimentjes gaf..., of omdat hij zo kil was tegenover je moeder..., of zich opsloot in zijn werk, enzovoort. Nu, omdat je vaak vanuit je eigen ervaringen luistert en begrijpt, maakt dit zo’n uitdrukking als ‘Onze Vader in de hemel’ heel kwetsbaar en heel vatbaar voor gevoelens en gedachten die er eigenlijk niet bij zouden moeten horen, maar er toch zijn. (En even tegen de vaders onder ons: jullie hebben hier dus echt een grote verantwoordelijkheid in! Het beeld dat jullie kinderen van jullie hebben is vaak bepalend voor hoe ze naar de Vader in de hemel kijken.)

Maar er is nog een probleem en daarom begon ik met dat ‘dat hoefde ik vroeger bij mijn vader niet te doen’: elke tijd heeft zijn eigen beeld van wat een echte vader is. In onze tijd staat het kind best wel centraal: ouders moeten niet boven hen staan, maar naast hen staan en hen

helpen te ontwikkelen, hen stimuleren enzovoort. En soms slaat dat helemaal door, we hebben daar hebben daar ook een naam voor: curlingouders: we bezemen alle problemen weg om het kind maar een fijn leven te geven. Vroeger stonden ouders veel meer boven hun kinderen en draaide het veel minder om het kind. Nu, daar zijn allemaal meningen over, maar ik bedoel eigenlijk alleen aan te geven: wat het woord ‘vader’ bij je oproept, is afhankelijk van je situatie en wordt daarnaast ook nog eens heel sterk gekleurd door de tijd waarin je leeft. Ik wil daarom eerst kort iets vertellen over wat er onder een vader werd verstaan in de tijd en cultuur, waarin Jezus zijn leerlingen het Onze Vader aanleerde. Wat hebben Jezus’ leerlingen erin gehoord en wat hebben ze erbij gevoeld, toen Jezus hen zei: ‘als jullie bidt, bidt dan zo: ‘Onze Vader Die in de hemelen is...’.

In de tijd van de tijd van de Bijbel, werd een vader allereerst gekenmerkt door *gezag*. Een vader had de leiding en het gezag over de familie. De andere leden van het gezin (vrouw en kinderen) hadden hem daarom te gehoorzamen. Voor de vader diende je ontzag en respect te hebben, los van of er sprake was van wederzijdse liefde of niet. Respect moet je verdienen? Toen niet dus. Dus: als je in je gebed God jouw Vader noemt, dan betekent dat allereerst dat je de Heere God het ontzag en respect geeft dat Hem toekomt en dat je Hem gehoorzaam wil zijn. Je ziet dat op zijn meest indrukwekkend bij de Heere Jezus Die God Zijn Vader noemt in de hof van Getsemané. Vlak voor Zijn sterven bidt Hij uit: ‘Vader, als U wilt,

neem deze drinkbeker van Mij weg, maar niet Mijn wil, maar Uw wil geschiedde’ (middagdienst).

De vader was in die tijd ook een *geestelijke leraar*. Een vader had kennis en wijsheid in zijn leven verworven en gaf deze aan zijn kinderen door. Je behoorde van je vader dus te leren over het leven. Hij moest de levenslessen doorgeven, die hij ook op zijn beurt ook van zijn ouders had ontvangen. Je ziet dat heel mooi in het boek Spreuken: ‘mijn zoon, luister naar je aanwijzingen van je vader’, zo lees je vaak. Dus als je God in je gebeden ‘onze Vader’ noemt, dan vertel je daarmee dus ook tegen God: ‘Heere God, wilt U mij de weg wijzen. Wilt U mij wijs maken, verstandig. Leid mij op Uw weg.’ En nog iets belangrijks: een vader was in de tijd van de Bijbel ook degenen die voorzag in het levensonderhoud van zijn kinderen. Zijn liefde voor de kinderen was dus een zorgende liefde, een praktische

liefde. Hij moest ervoor zorgen dat zijn kinderen voedsel en drinken hadden. Zij genoten zijn bescherming. Nou, daar heeft de Heere Jezus hele mooie dingen over verteld: hoe Zijn Vader als een Vader ook voor ons wilde zorgen. Niet als een curlingouder, maar als een ouder die door de moeite van het leven heen Zijn kinderen wil beschermen en wil geven wat zij nodig hebben. In het gebed mag je dus aan God vertellen wat je nodig hebt. Nou, dat is volgens mij wat de leerlingen van Jezus allereerst hebben gehoord toen Jezus hen opdroeg om tot God te bidden als 'Onze Vader in de hemel': door zo te bidden gaven zij God als hun hemelse Vader hun *diepe respect en gehoorzaamheid*. En door tot God als hun Vader in de hemel te bidden vroegen ze of God hen *de weg wilde wijzen*. En zij vertrouwden erop dat God als een vader voor hen zal *zorgen*, niet om de moeilijkheden heen, maar er doorheen.

En toen vertelde Jezus hen de gelijkenis van de verloren zoon en de gevonden vader... Ja, het gaat nog steeds hier in deze gelijkenis om een vader met gezag, een vader die echte gehoorzaamheid vraagt, een vader die wil dat zijn wijsheid en levenslessen worden gehoord en gevolgd..., maar Jezus wilde ons nog meer over God de Vader leren. Ik laat even die dramatische weg van de jongste zoon voor wat het is, de zoon die zo uit de verbinding met zijn vader was gestapt, zo eigenzinnig was en ten diepste zijn vader zo heeft beledigd..., we kijken nu helemaal naar die vader en wat Jezus ons daarmee over God de Vader wil leren:

Het eerste wat mij opviel, was dat de vader zijn zoon in de verte zag aankomen. Vers 20: 'toen hij (de zoon) nog ver verwijderd was, zag zijn vader hem'. Dat is nou ook toevallig, dat hij hem net ziet aankomen! Of..., of stond de vader misschien elke dag op de uitkijk? Want: hij *herkende* hem. Nou, die zoon zal er door die hongersnood en met zijn baantje als varkenshoeder er niet meer hetzelfde hebben uitgezien als toen hij vertrokken was..., maar de vader zag hem en herkende hem! Als je iemand lange tijd niet hebt gezien en je hebt eigenlijk nooit meer aan die persoon gedacht, dan moet het van ver komen 'wie dat ook alweer is'. Maar ik denk daarom dat die zoon nog altijd, ja dat hij misschien wel elke dag in de gedachten van zijn vader was. Zijn vader zag hem en was met innerlijke ontferming bewogen, zo vertelt Jezus. Het kleine vlammetje van hoop, van liefde, laaide gelijk in het Vaderhart op! Mooi hè? Onze hemelse Vader is een Vader Die blijkbaar op de uitkijk staat om te kijken of wij er aankomen. Hoe vaak gebeurt het niet dat God even niet in onze gedachten is, maar wij zijn nooit uit Gods gedachten! God, de hemelse Vader met alle gezag en wijsheid, staat op de uitkijk om te kijken wanneer die kinderen nou eindelijk weer thuiskomen..., wat een prachtig beeld voor God hè?

Het is dus veel te mager als je een ander vertelt: 'je mag dus altijd terugkomen bij God de Vader hoor!' Nee, veel meer: Hij verwacht je! Hoe hard je ook je best hebt gedaan om je eigen weg te gaan..., hoezeer je ook anders

bent geworden dan je was bedoeld – een joodse jongen kon niet dieper zinken dan in de modder van onreine varkens - die vader kijkt er dwars door heen en ziet... zijn kind.

En wat doet die vader dan? Hij rent op zijn jongen af. Ja, dat is misschien wel verstandig, want (dat had een catechisant op school geleerd:) als de dorpschoude de jongen in de gaten zouden krijgen, dan zouden ze hem waarschijnlijk wel even hebben laten voelen hoezeer hij zijn vader en daarmee ook de hele gemeenschap heeft beledigd. Maar het is tegelijkertijd ook ongehoord wat die vader doet! Want in die tijd zou de zoon naar zijn vader toe hebben moeten kruipen en diep gebogen zijn schuld hebben moeten belijden, maar de vader rent naar hem toe!

Een vader, het hoofd van het gezin, had in die tijd vaak een lang gewaad aan..., maar hij trekt zijn gewaad op en met blote benen rent hij op zijn zoon af. Het is lachwekkend, als het niet zo gênant zou zijn geweest. Maar... dat is nu onze God. Dat zou echt schokkend zijn geweest voor de mensen die naar Jezus' verhaal stonden te luisteren, toen ze begrepen dat Jezus het over God Zelf had... God is in al Zijn heiligheid en gezag en eerbiedwaardigheid, naar ons toe komen rennen. Ja, in die Jezus Die hier de gelijkenis staat te vertellen, heeft God Zich zo nederig klein gemaakt. Onze Vader in de hemel, dat is een Vader Die op de uitkijk staat, maar Die zelfs niet kon blijven staan – 'de deur is altijd open hoor' – nee, hij rent Zelf door de deur en komt tot ons en neemt alle schaamte voor lief... Hij moet en zal bij ons zijn. God met ons, zo klonk met Kerstfeest.

En dan nog iets bijzonders: die zoon had bij de varkens gezeten hè? Nu, als je met varkens werkt, dan word je vies. Je komt onder de modder te zitten, of misschien zelfs wel mest. En nog iets, wat ik al noemde: varkens zijn onreine dieren voor joden. Nou, moet u opletten: die zoon komt naar zijn vader toe, in zijn oude vieze kleren die mogelijk nog onder de modder en mest zitten... en wat doet de vader dan? Hij omhelst hem en sluit hem in zijn armen. Zou u dat hebben gedaan? Ik had waarschijnlijk gezegd: 'geweldig fijn joh, je bent er weer! Maar trek even snel je kleren in de bijkeuken uit en ga even onder de douche'. Nee, God deed het anders. Met Pasen heeft God ons in de armen gesloten. En – ik zeg het even heel menselijk: God de Vader is Zelf helemaal besmeurd geraakt, vies geworden. God heeft in Jezus al onze viezigheid op Zich genomen: alle zonden van de wereld, de schuld, de schaamte..., maar ook al het lijden, al onze vragen... wat er allemaal aan ons kleefde..., daar is Hij voor veroordeeld en gestorven. God omhelsde jou en mij, Hij maakte Zich helemaal een met ons... en werd zo zelf vies... om ons schoon te maken. De zoon werd in ere hersteld, met alle beschadigingen die hij had opgelopen en alle vuiligheid die aan hem kleefde, ja, hoe hij er ook uitzag..., *hij was met die ene omhelzing weer helemaal kind van de vader*.

En dat moest gevierd worden. Hoe kan het anders: met een maaltijd. Nou, dat gaan wij straks ook doen. Wij gaan dit geweldige mooie vieren met een maaltijd van brood en wijn. En ik hoop hè dat u door dit eenvoudige wat wij hier ontvangen – een stukje brood en een slokje wijn – dat u en jij (aan tafel / in de kerkbank), dat wij die omhelzing van de hemelse Vader mogen voelen. Van die Vader Die u echt verwacht... Die op de uitkijk staat te wachten... , Die ondertussen niet kon wachten – dat is het enige wat de almachtige God niet kan: Hij kon gewoon niet wachten op ons – en Hij heeft ook niet gewacht totdat wij gearriveerd waren, maar is ons tegemoet gekomen en heeft daarbij al Zijn waardigheid gelaten voor wat het was..., is mens geworden zoals wij... en wij zijn door Zijn vaderarmen omsloten en vastgehouden en gered... Onvoorstelbaar mooi hè?

Maar nu nog een ding over het aanspreken van God als 'onze Vader': ik heb verteld dat God-als-onze-Vader-aanspreken heeft te maken met het gezag van de hemelse Vader en onze gehoorzaamheid aan Hem. Maar we hebben nu ook iets van die geweldige liefde van onze hemelse Vader gehoord: Gods vaderliefde gaat alles wat men in die tijd bij een vader kon voorstellen te boven en te buiten. Maar is het u ook opgevallen? Het gaat om *onze* Vader: eerste persoon meervoud. Het geloof mag je heel persoonlijk maken – het gaat om God en u! - maar het is niet de bedoeling dat het *alleen* om u en de hemelse Vader gaat. Want terwijl jij je nieuwe kleren aantrekt en die zegelring van vader krijgt en feest gaat vieren, loopt er nog een andere broer buiten te werken. En die hoort er net zo goed bij.

Heel mooi wordt dat door Jezus verteld: die vader gaat ook naar buiten voor die oudere broer. *Weer* verlaagt die vader zich diep, want die oudste zoon had natuurlijk gewoon binnen moeten komen en het feest mee moeten vieren, ook al had hij een grote hekel aan dat jongere broertje van hem. Hij had in die tijd uit respect voor zijn vader niets moeten laten merken en gewoon mee gaan feesten. De vader gaat naar hem toe. Want die ander hoort er ook bij. Die ander die zo kritisch is, die altijd zo bekrompen plichtsgetrouw is. En dus ook die vrijbouter die zichzelf zo keihard was tegenkomen. Voor de vader horen ze er beiden te zijn. Beiden moeten ze aan tafel zitten. Beiden zijn ze zijn lievelingskind. ... Dat is het wonderlijke van de Heere God. Ik krijg het soms nauwelijks voor elkaar om die ander te zien zonder mijn oordeel over hem of haar te hebben, zonder te zien waarin ik beter of waarin ik minder ben dan een ander..., als mens zit je zo vaak te vergelijken en je superieur te voelen of juist minderwaardig... Maar leg dat vergelijken en oordelen nu even aan de kant. Jezus zocht zowel de tollenaar als de Farizeeër op. Zowel de rijke jongeling, als de arme weduwe. Allen waren ze Gods unieke kinderen. Daarom is een bonte gemeente zo belangrijk en daarom is Avondmaal vieren zo'n goede oefening: om te leren kijken met de ogen van de hemelse Vader. Dat was voor de oudste zoon haast niet te doen. En of die jongste zoon in het vervolg zo makkelijk was voor zijn

oudste broer..., ik weet het niet. Maar hier aan de Avondmaalstafel leren wij familie te zijn. Tot eer van de Vader. Uit respect voor Hem. In gehoorzaamheid aan Hem. Maar vooral: uit verwondering voor Zijn diepe liefde voor alle kinderen.

Laten wij straks proberen die omhelzing van de hemelse Vader te voelen en tegelijkertijd met de ogen waarmee Hij ons aankijkt om ons heen proberen te kijken. Dan wordt het straks in alle eenvoud echt een feest.

*Heeft u / heb jij vragen of een reactie: ds. E.G. (Eddy) de Kruijf
// 06- 40632938 // dekruijf@live.nl*